

Fornyings-, administrasjons- og
kirkedepartementet

Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse - Forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger

Husbanken viser til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets høring av 5. november 2012 der det foreslås en forskrift om universell utforming av IKT-løsninger, med hjemmel i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (§§ 2, 11 og 16).

I utkastet til forskrift fremgår det blant annet at nettløsninger, med to unntak, minst skal utformes i samsvar med ISO-standarden WCAG 2.0, på nivå A og AA, eller tilsvarende denne standarden. Det er kravene til universell utforming i retningslinjene 1.2.4 (teksting (direkte)); om at det gis tilgang til teksting for alt direktesendt lydinnhold i synkroniserte medier) og 1.2.5 (synstolking (forhåndsinnspilt); tilgang til synstolking for alt forhåndsinnspilt videoinnhold i synkroniserte medier) i WCAG 2.0 som FAD ønsker å unnta fra forskriften.

Husbanken støtter hovedlinjene i forslaget til forskrift.

Høringsinstansene er blitt bedt om å gi sine synspunkter på i hvilken grad de foreslåtte standardene vil være kostnadskrevenne å overholde, om standardene bør endres eller om enkelte av retningslinjene som følger av standardene, ikke bør inngå i plikten til universell utforming.

Etter Husbankens vurdering vil de retningslinjene i standarden som stiller krav til multimediainnhold, til dels være komplisert å innføre i tillegg til at det må antas at kravene vil være ganske kostnadsdrivende for vår virksomhet. Husbanken støtter derfor forslaget om at kravene til universell utforming i retningslinjene 1.2.4 og 1.2.5, unntas fra forskriften. Punkt 1.2.3 er slik vi forstår det, et enkelt krav som det ikke er nødvendig å unnta fra forskriften; vi tolker kravet slik at man i stedet for Captioning, kan ha en tilhørende artikkel, pdf etc. som inneholder beskrivelse av innholdet i videoen. Dette er det ganske enkelt å etterkomme.

Derimot stiller vi spørsmålstegn ved at punkt 1.2.2 ikke er foreslått unntatt. Dette gjelder Captioning i forhåndsinnspilt video. I de fleste tilfeller vil dette kravet medføre en kostnadsøkning på eksterne leveranser fordi alle videoproduksjoner må bestilles med teksting. Videre tolker vi dette punktet også slik at det vil få konsekvenser for de videoopptakene man ønsker å publisere etter en liveoverføring. I disse tilfellene vil man være nødt til å etterarbeide liveopptaket. Det vil si å spille gjennom og lytte til teksten, notere manuskript på all dialog, laste ned og redigere livestreamen;

legge til og synkronisere dialoglinjer, «reencode» videoen, laste opp videostreamen til videoserverten etc. Vi antar at dette fort tar ca. fem timer for et seminar på én time. Setter man oppdraget ut til eksterne leverandører, vil vi anta at dette vil koste ca kr 5 000. Det er selvfølgelig mulig å gjøre dette selv, i et videoredigeringsprogram som støtter CC, men dette vil også gi en investeringskostnad i tillegg til bruk av interntid.

Difi har vurdert at merkostnadene for nyanskaffelser ved å innføre WCAG 2.0 nivå AA for hele offentlig sektor, vil utgjøre ca kr 60 mill. Husbanken er enig i at det er vanskelig å vurdere dette, men vil bemerke at kostnadene må være underestimert i Difis konsekvensvurdering. Husbanken anbefaler at det foretas en nærmere vurdering av kostnadssiden. Dessuten vil kostnadene ved å innføre WCAG 2.0 ikke gi et fullstendig bilde på hvilke økte kostnader virksomhetene vil få som følge av iverksettelsen av forskriften. Vi viser til at oppfyllelse av retningslinjene vil medføre økte løpende kostnader og vil være forbundet med økt intern ressursbruk. Disse kostnadene bør også konsekvensvurderes. Det fremgår også av Difis utredning at merkostnaden knyttet til anskaffelse og etablering av ny publiseringsløsning som er WCAG 2.0 AA-konforme, vil utgjøre ca kr 10.000,- per virksomhet. Etter Husbankens oppfatning må også denne kostnaden være undervurdert.

Med den økningen vi har og må antas å få av informasjon i kategorien multimedia på nettsider, også Husbankens, vil universell utforming av multimediaminnslag antas å få en stadig økende grad av betydning for samfunnsdeltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne. Etter Husbankens vurdering vil den beste løsningen på noen års sikt være om kravene i WCAG 2.0, på nivå A og AA, innføres fullt ut i forskriften, inklusive retningslinjene 1.2.2, 1.2.4 og 1.2.5. Vi mener at det er et godt forslag å unnta de mest kostnadskrevene retningslinjene i første omgang, og at spørsmålet om å inkludere de siste retningslinjene vurderes på nytt når forskriften har virket i noen år.

FAD har foreslått at *eksisterende* IKT-løsninger skal være universelt utformet innen 1. januar 2021. Husbanken har ingen innsigelser til denne fristen.

I høringsmøtet som FAD arrangerte, fremkom det at flere virksomheter og organisasjoner hadde spørsmål om hva som var og ikke var omfattet av forskriften. Både forarbeidene til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og FADs høringsnotat gir svar på en del spørsmål om hva forskriften regulerer. Dette materialet er selvsagt ikke uttømmende, og Husbanken mener at det er viktig både for virksomhetene, interesseorganisasjonene og leverandørene av IKT-løsninger at det i det veiledningsmaterialet som nå skal utarbeides, blir gitt stor plass til eksempler på hva som kommer inn under forskriften og hva som ikke reguleres av den. Vi antar at sentrale spørsmål vil være hva som er en «ny IKT-løsning», hva det vil si at en løsning er en «hovedløsning» og hva som skal til for at en IKT-løsning «retter seg mot allmennheten». Husbanken vil gi et eksempel fra vår etat:

«Byggeskikknøkkelen» er nettopp lansert og er et verktøy i kommunenes arbeid med estetisk utvikling. I tillegg skal Byggeskikknøkkelen være et oppslagsverk for andre aktører i forbindelse med planlegging og byggeoppgaver. Målgruppene for Byggeskikknøkkelen er aktører i byggesaker, lokalpolitikere, næringsinteresser og pressgrupper, kommunal teknisk fagadministrasjon, andre avdelinger i kommunen, fylkeskommunal forvaltning og fylkesmannsembetene. Deler av Byggeskikknøkkelen er lukket. Hoveddelen ligger imidlertid åpen for alle på kommunenes nettsider. I tillegg kommer man til nettstedet blant annet via Husbankens, SINTEFs og DiBK sine nettsider. Etter Husbankens oppfatning er ikke Byggeskikknøkkelen en av Husbankens hovedløsninger. Dette innebærer at det etter vårt syn ikke av forskriften kan utledes noen plikter for Husbanken når det gjelder universell utforming av Byggeskikknøkkelen. Vi bemerker for øvrig at Byggeskikknøkkelen heller ikke, etter vår vurdering, retter seg mot allmennheten.

Husbanken vil avslutningvis bemerke at det er nødvendig at det i statsbudsjettet tas høyde for økte kostnader som følge av innføringen av denne forskriften.

Med hilsen
HUSBANKEN

Atle Rabe
Avdelingsdirektør

Heidi Noodt
Seniorrådgiver

Kopi til Kommunal- og regionaldepartementet